

Flugblomster, satyrnycklar och vildtulpaner – följ med till Kreta!

Svenska Botaniska Föreningen anordnar en Kretaresa den 17–24 april nästa år som är öppen för alla medlemmar. Caroline Edelstam blir vår guide. Följ med du också!

TEXT OCH FOTO: CAROLINE EDELSTAM

Kreta är en bergig ö med många djupa raviner och flera höga toppar över 2000 meter. Floran är mycket artrik med ca 1800 kärlväxter, varav tio procent är endemer. Den höga siffran kan förklaras med öns sedan länge isolerade läge i Medelhavet, på skärningspunkten mellan tre kontinenter – Europa, Asien och Afrika. Berggrunden består till större delen av kalksten, men i väster finns även skifferbergarter. Kreta är bland annat känt för sina orkidéer, som i april blommar i stor mängd. Här finns också ett rikt och varierat kulturlandskap med små byar där gamla traditioner ännu lever kvar, vin- och olivodlingar, doftande apelsinlundar och betande flockar av får och getter.

Vi bor strax utanför Chania på öns nordvästkust och färdas i hyrd buss med dagsetapper på 4–14 mil (någon dag längre). För att få se så mycket som möjligt av Kretas intressanta växtvärld rör vi oss till fots. Vi vandrar i lugn takt längs med stigar och småvägar över blommande bergssluttningar, genom djupa raviner och på högplatåer i bergen. Ingen vandring är längre än 8–9 km, men då terrängen ofta är stenig och kuperad rekommenderas skor med grov sula eller vandrarkängor.

Thériso. En kort men vacker och lättillgänglig ravin vid foten av Vita bergen, med endemer som *Petromarula pinnata*, *Verbascum arcturus*, *Securigera globosa* och *Rosularia serrata*. Vi vandrar från den lilla byn

Ebenus cretica

Ophrys heldreichii

Thériso över en öppen sluttning med trädjung *Erica arborea*, klipprosor *Cistus* spp., medelhavslavendel *Lavandula stoechas* och afodill *Asphodelus aestivus*. Den helt vita *Cyclamen creticum*, ögonnycklar *Orchis quadripunctata* och Ida-tistel *Centaurea idaea* är andra arter längs med vägen som fortsätter till de små byarna Zourva och Meskla, där bussen väntar.

Imbros-ravinen. Vi åker upp för slingriga bergsvägar till byn Imbros, där stigen börjar. Ravinen, som smalnar av alltmer, mynnar vid sydkusten. Många Kreta-endemer och sydegeiska arter som *Ranunculus creticus*, *Valeriana asarifolia*, *Ricotia cretica*, *Linum arboreum*, *Stachelina petiolata*, *Ephedra foemina*, *Symphytum creticum*, *Sanguisorba cretica* och *Ebenus cretica* smyckar de branta klippväggarna.

Omalos-platån. En höglätt uppe i Vita bergen med anemoner *Anemone coronaria*, *A. heldreichii* och vildtulpaner *Tulipa bakeri*. Utmed bergssidorna växer rosabloommande *Daphne sericea*, betestuktad kermesek *Quercus coccifera*, *Berberis cretica* och *Acer sempervirens*. Vid passet Xiloskala (1 200 m ö.h.) är utsikten vidunderlig över Vita bergens branta sydsida med *Pinus brutia* och äkta cypress *Cupressus sempervirens*.

Nea Kria Vrissi – Mélambes. Rika orkidémarker med många arter av släktena *Orchis*, *Ophrys* (flugblomster) och *Serapias* (satyrnycklar). Här växer även *Gagea graeca*, *Ranunculus asiaticus* och den endemiska piprankan *Aristolochia cretica*. För de arkeologiskt intresserade kan turen kompletteras med ett besök på Festos, det näst största av de minoiska palatsen, som byggdes för ca 3 500 år sedan, i kanten av den bördiga Mesaraslätten. (Bussresa ca 27 mil t.o.r.)

Sirikari – Polyrinia. Efter en färd utmed Kretas nordkust går vägen upp till Sirikari. Härifrån leder en stig ner över busk- och örtrika odlingsterrasser, längs med en bäck kantad av plataner *Platanus orientalis* och genom en kortare ravin fram till det lilla bykaféet i Polyrinia. Vi träffar på arter som *Sarcopoterium spinosum*, *Calicotome villosa*, *Prasium majus*, *Iris sisyriochium*, *Linaria*

pelisseriana, biskopsstav *Arisarum vulgare* och sabelväppling *Securigera securidaca*.

Nea Roumata. Vägen från Chania mot sydväst leder över mjukt rundade kullar med olivodlingar, kastanjelundar och macchia med trädjung och smultronträd *Arbutus unedo*. I skyddade lägen kan vi med lite tur hitta ormbunkar som safsa *Osmunda regalis*, kambräken *Blechnum spicant* och den atlantiska *Woodwardia radicans*. Dessutom finns många sandsträder att ströva på, med arter som strandlusern *Medicago marina*, *Malcolmia flexuosa* och *Matthiola tricuspidata*.

Någon eftermiddag lämnas fri att disponera på egen hand. Programmet kan varieras och ändras beroende på väderlek m.m.

Grundpris: 6900–7 600 kr beroende på antalet deltagare. I priset ingår flygresa, mat på flyget, transfer, logi i dubbelrum samt transporter på Kreta (buss) och reseledare.

Tillägg: Avbeställningsskydd 150 kr (rekommenderas, täcker dock inte reseledar- och busskostnader på plats). PLUS reseförsäkring 210 kr.

Boende: Lägenhets hotell (****) i lugn omgivning och nära sandstrand, 3,5 km från Chania. Del i tvårumslägenhet med två ordinarie bäddar (plats för extrabädd), balkong med utsikt över poolen, kombinerat vardagsrum och enkelt kök.

Tillkommer: Måltider på resan, fickpengar.

Tidpunkt: 17–24 april 2004

Reseledare: Caroline Edelstam har arbetat som reseledare och naturguide under flera år, bland annat på Kreta.

Anmälan: Anmälan sker genom att sätta in anmälningsavgiften 750 kr på SBF:s postgiro 114468-2 senast den **15 januari 2004**. Anmälan är bindande. **Obs!** Ange avresa från Arlanda, Landvetter eller Kastrup samt vilka eventuella tillägg enligt ovan som önskas. Glöm inte skriva namn och adress samt telefonnummer. Upplysningar: Linda på kansliet (018-471 28 91).